

Sociaal Domein
Beleid Sociaal Domein

De Raad

Stadhuis, Bogaardplein 15
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
Fax (070) 326 10 10
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Actuele situatie Jeugdbescherming

datum 18 oktober 2022
bijlage(n) 3

Inleiding

De jeugdbescherming verkeert in zwaar weer. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), de Tweede Kamer en ook de partijen werkzaam in de jeugdbeschermingsketen spreken van een crisissituatie en wij delen deze zorgen. Jeugdbescherming betreft de veiligheid en ontwikkeling van de meest kwetsbare kinderen, het is daarom zeer urgent dat deze crisis daadkrachtig wordt bestreden. In deze brief informeren wij u over de stand van zaken verscherpt toezicht en interbestuurlijke toezicht en over de kamerbrief van 14 september jl over de landelijke verbetering van de jeugdbeschermingsketen.

Kern informatie

De situatie in de jeugdbeschermingsregio Zuid West, waar Haaglanden deel van uitmaakt, was vorig jaar aanleiding voor IGJ en de Inspectie Jeugd en Veiligheid (hierna de inspecties) en Rijk om verscherpt toezicht respectievelijk Interbestuurlijk Toezicht (IBT) in te stellen. Het verheugt ons u te kunnen meedelen dat na afronding van het formele toezicht in februari jl. nu ook de maandelijkse monitoring op ambtelijk niveau eind augustus geheel is beëindigd. Hieronder hebben we in kaart gebracht welke acties vanuit de regio zijn ingezet en tot welke resultaten deze inzet heeft geresulteerd. Voor meer context over de governance van de jeugdbescherming en de ontwikkelingen in de afgelopen jaren verwijzen wij u graag naar bijlage 1.

Op 5 juli 2021 is er voor de regio Zuidwest verscherpt toezicht en IBT ingesteld. Aanleiding hiervoor was dat er teveel kinderen te lang op passende hulp moesten wachten. Om deze tekortkomingen aan te pakken heeft de regio ZW een plan gemaakt en in uitvoering genomen. Dit plan bestond uit een aantal elementen. De belangrijke elementen zijn de doorbraakaanpak waarmee we focussen op de inzet van tijdige passende vervolghulp aan jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel. En de verbeterplannen waarmee we investeren in onze Gecertificeerde Instellingen (GI's), de jeugdbeschermingsorganisaties zelf.

Verbeterplannen organisatie GI's

Vergeleken met de landelijke situatie staan de GI's in de regio ZW er inmiddels redelijk goed voor. Zo ligt de uitstroom van personeel duidelijk beneden het landelijk gemiddelde. Belangrijk onderdeel van het plan van de regio ZW is de continuering van de verbeterplannen, waarmee we extra hebben geïnvesteerd in de jeugdbeschermingsorganisaties. In 2020 zijn we gestart met een verbeterplan voor JB west, naderhand is daar ook een verbeterplan voor de William Schrikker Stichting en het Leger des Heils bijgekomen. Die verbeterplannen hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het functioneren van de GI's in onze regio en daarmee aan het beëindigen van het verscherpt toezicht en Interbestuurlijk Toezicht.

Hieronder een paar sprekende voorbeelden van de effecten van de verbeterplannen.

- Bij één van de GI's hadden begin dit jaar 130 jeugdigen geen vaste jeugdbeschermer, maar waren de jeugdigen ondergebracht in een zogenaamde in- en doorstroomdienst. Nu zijn er nog 15 jeugdigen zonder vaste jeugdbeschermer.
- Daarnaast was er bij één van de GI's een stop op de inzet bij preventieve jeugdbescherming. Vanaf begin juli 2022 is deze stop opgeheven.
- Extra ondersteuning is gerealiseerd door aanname van zorgcoördinatoren en ondersteunend jeugdbeschermers, van deze laatste groep zijn er inmiddels ten minste 17 doorgestroomd naar de functie van jeugdbeschermer.
- Het ziekteverzuimpercentage bij de GI's is stevig gedaald en ligt rond de 4,3%, landelijk is dat 7,1%.
- Het werkplezier is bij JB west gestegen van 7,0 naar 7,2 en dat in een tijd dat de jeugdbescherming publicitair onder vuur ligt.

De regio Haaglanden heeft stevig geïnvesteerd in de verbeterplannen van de GI's, zie onderstaande tabel (in duizenden euro's). Den Haag heeft hier voor circa de helft aan bijgedragen.

	JB west	William Schrikker Groep	Leger des Heils
2020	571		
2021	1143		11
2022	971 ¹	409	33
Totaal	2685	409	44

De afgelopen jaren is dus ruim €3,1 miljoen extra beschikbaar gesteld aan de GI's vanuit de regio Haaglanden, voor de regio ZW is het totaalbedrag ruim €6 miljoen.

Doorbraakaanpak passende vervolghulp kinderen

Naast de verbeterplannen is de afgelopen periode veel werk gemaakt van de uitvoering van de doorbraakaanpak, het aantal kinderen dat wacht op passende vervolghulp heeft zich in ZW 4 als volgt ontwikkeld:

	Nov 20	Jan 21	Jun 21	Sep 21	Nov 21	Jan 22	Mrt 22	Jul 22
H-10	134	83	17	15	47	35	44	38
ZHZ	96	96	20	32	26	19	30	18
HR	79	72	20	26	22	14	8	14
MH	20	10	4	3	12	8	14	20
Totaal	329	261	61	76	107	76	96	90

Aan het verloop van de cijfers is te zien dat het is gelukt om het grote aantal wachtenden van eind 2020 structureel naar beneden te brengen. We vinden het huidige niveau nog steeds te hoog. Via het aanscherpen van de doorbraakaanpak, de aanpak van de wachttijden en het aanvullen van ontbrekend aanbod willen we deze aantallen verder terugbrengen.

De IGJ en het Rijk hebben eind augustus jl. naar aanleiding van de ontwikkelingen in de regio ZW besloten om de maandelijks monitoring van het aantal wachtende kinderen te beëindigen. In februari jl. had men al het formele verscherpt toezicht en IBT beëindigd omdat de IGJ en het Rijk het vertrouwen hadden dat het plan aanpak van de regio ZW conform de planning zou worden uitgevoerd. We willen als regio zicht houden op het vraagstuk of er tijdig passende hulp beschikbaar is. Daarom blijven wij per kwartaal de aantallen en de inhoud van de casussen van de doorbraaklijst monitoren. De analyse van de uitkomsten van de monitoring bespreken we met de GI's.

We zien dat onze inspanningen samen met de GI's effect hebben gehad maar er is nog veel te doen. De situatie blijft fragiel, vooral door de steeds krappere arbeidsmarkt en het afbrokkelende imago van het vak jeugdbeschermer. De GI's hebben perspectief nodig om de zorg voor de meest kwetsbare kinderen

¹ Dit is een bedrag voor 10 maanden vanwege doorschuiven van een overschot vanuit 2021

ook op korte termijn voldoende in te blijven vullen. In dat licht bezien is de aanpak van de crisis door Rijk en VNG gezamenlijk essentieel om dat perspectief te gaan bieden.

De landelijke ontwikkelingen vanaf december 2021

vanaf eind vorig jaar volgen de ontwikkelingen elkaar in rap tempo op. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste:

- December 2021: de GI's sturen een brandbrief naar de minister van JenV, naar aanleiding hiervan wordt breed overleg ingesteld met Rijk, VNG, GI's, IGJ en Jeugddoorlicht om plannen te ontwikkelen voor de jeugdbescherming.
- Maart 2022: Onderzoeksbureau Significant brengt rapport uit waarin via een kwalitatieve benadering een caseload van circa 1: 9 gezinnen wordt aanbevolen, opdrachtgever zijn de GI's.
- April 2022: Significant krijgt opdracht van Ministerie Justitie en Veiligheid (J enV) om een norm voor caseload te ontwikkelen langs de weg van een kwaliteitskader en prestatiebeschrijvingen. Oplevering eind september/begin oktober 2022.
- Mei 2022: IGJ brengt rapport uit en constateert dat de jeugdbeschermingsketen bezwijkt.
- Juni 2022: Ministerie J en V houdt gesprekken in de 12 jeugdbeschermingsregio's en stelt vast dat in alle regio's grote problemen spelen.
- Juli 2022: de FNV stuurt een brief aan de minister van J en V met een ultimatum, voor eind augustus reactie op een aantal eisen waaronder een caseload van maximaal 1:8 gezinnen, anders kunnen er acties volgen.
- September 2022: Ministerie J en V biedt de evaluatie van de Wet herziening kindbeschermingsmaatregelen aan de Tweede Kamer aan, die hierop een spoeddebat aanvraagt vanwege de zeer kritische evaluatie. Naast enige verbeterpunten in de Wet gaat het met name om de gebrekkige uitvoering ervan vanwege een te hoge caseload van de jeugdbeschermers. In bijlage 2 treft u een zeer beknopte samenvatting aan van het rapport.
- September 2022: IGJ geeft aan niet meer te handhaven op de normen die gelden voor de GI's zolang duidelijk is dat GI's door externe omstandigheden die normen niet kunnen behalen.
- September 2022: Ministerie J en V en VWS publiceren in brief aan de Kamer de aanpak voor verbetering van de jeugdbescherming.

De brief van Ministerie J en V en Ministerie VWS beschrijft een maatregelenpakket dat uit 3 onderdelen bestaat:

- maatregelen op korte termijn;
- versnelling toekomstscenario kind- en gezinsbescherming;
- overige maatregelen op langere termijn.

Korte termijn

De belangrijkste maatregel op korte termijn bestaat uit de verlaging van de caseload en die achten wij inderdaad noodzakelijk om de jeugdbescherming snel lucht en perspectief te verschaffen. De brief van het Rijk geeft aan dat men hiervoor 2022 t/m 2025 4 keer €10 miljoen ter beschikking stelt en gaat er vanuit dat de gemeenten een zelfde bedrag zullen verstrekken.

Versnelling toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

De invoering van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming wordt versneld. De brief geeft aan dat eind 2024 het wetsvoorstel naar de Kamer zal worden gestuurd. Door de taken van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de GI's anders te organiseren en met regionale veiligheidsteams te werken worden jeugdigen beter en sneller geholpen.

Het toekomstscenario wordt momenteel in de praktijk beproefd in 6 landelijke proeftuinen. In oktober worden hier nog eens 4 landelijke proeftuinen aan toegevoegd.

Andere lange termijnoplossingen

De brief noemt nog een aantal lange termijnoplossingen die bijdragen aan een verlichting van de problematiek van de jeugdbescherming, zoals beperken van de reikwijdte van de Jeugdwet en het versterken van de lokale teams.

Tot slot

Wij hebben aan het begin van deze brief aangegeven dat we het urgent vinden dat de crisis in de jeugdbeschermingsketen daadkrachtig wordt bestreden. Het Rijk is nu doende om een aanpak uit te

werken en te presenteren aan de Kamer in november. In dat kader loopt momenteel het gesprek over de financiering hiervan tussen VNG en Rijk.

Op dit moment zijn er onvoldoende financiën om een passende werkdruk voor de jeugdbescherming te realiseren. Dat is juist het kernpunt van de aanpak van deze crisis. Het Rijk is nu doende om een aanpak uit te werken en te presenteren aan de Kamer in november. In dat kader loopt momenteel het gesprek over de financiering hiervan tussen VNG en Rijk. Hoewel een eerste verantwoordelijkheid van het Rijk denken en werken we vanuit de regio actief mee aan een oplossing omdat het om de zorg voor de meest kwetsbare kinderen gaat. Die opstelling vanuit de regio is ook duidelijk zichtbaar in de investeringen die de afgelopen jaren uit eigen middelen zijn gedaan, ondanks de grote tekorten bij jeugdhulp.

De uitdagingen in de jeugdbescherming zijn groot en alleen met een gezamenlijke en daadkrachtige aanpak kunnen wij deze crisis in deze keten aanpakken. Van dit college kunt u verwachten dat wij met dezelfde urgentie ons met de partners in de regio blijven inzetten. Onze grote dank gaat uit naar de werkers in de jeugdbeschermingsketen die ondanks de soms moeilijke omstandigheden zich met grote betrokkenheid blijven inzetten om jeugdigen in onveilige situaties te ondersteunen en weer perspectief te geven.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester (wnd),

P.M. Schuit

mr.drs. G.A.A. Verkerk

Bijlage(n):

• Verantwoordelijkheidsverdeling en ontwikkelingen 2019 t/m 2021	Corsanr. 22.146917
• Eindevaluatie Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen	Corsanr. 22.146918
• Kamerbrief m.b.t. verbetering van de jeugdbeschermingsketen	Corsanr. 22.146941